

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

EURO INTEGRATIVE PROCESSES OF UKRAINE: PROBLEMS AND PROSPECTIVE OF THE DEVELOPMENT

Надзвичайно швидкі темпи цифрової інформатизації та глобалізації сучасного суспільства значною мірою впливають на професійну діяльність фахівців усіх галузей. Тому в статті зосереджено увагу саме на вплив інформаційних технологій щодо підготовки майбутніх педагогів. У сучасному світовому просторі цифрові технології є найдинамічнішою сферою за показниками власного розвитку і розвитку суспільства загалом. Так, кількість мобільних з'єднань значно перевищує кількість мешканців у світі, а кількість людей, у яких є можливість користуватися мобільним телефоном перевищує кількість людей, що можуть задовольняти елементарні базові потреби. Сучасний світ все частіше характеризується динамікою трансформацій, результати яких випереджають реальність: те, що було заплановано вчора в якості інноваційного проекту, нині постає таким, що потребує модернізації, вдосконалення та подальшого розвитку. Трансформаційні процеси торкаються не лише сфери технологій у виробництві, але й проблеми організації діяльності мислення. Перед освітою нині і перед вищою освітою, зокрема, постало завдання виховати особистість, яка вміє мислити, легко висловлювати свої думки, лаконічно розмірковувати, швидко застосовувати знання в змінених умовах, а тому постає проблема пошуку ефективних шляхів розвитку логічного мислення особистості. Інформаційно-цифрова компетенція майбутніх вчителів є надзвичайно важливою під час дистанційного навчання. Оскільки навчання відбувається в онлайн-середовищі, вчителям потрібно вміти ефективно користуватися цифровими технологіями та інструментами, а також знаходити, оцінювати та використовувати інформацію з різних джерел. Інформаційна компетентність – це інтегративне утворення, яке віддзеркалює здатність особистості до визначення інформаційної потреби, пошуку інформації та ефективної роботи з нею в усіх її формах та представленнях у традиційній, друкованій формі і в електронному вигляді; вміння працювати з комп'ютерною технікою та мультимедійними технологіями, навичок застосувати їх у професійній діяльності та повсякденному житті.

Ключові слова: освіта, дистанційне навчання, цифрова освіта, професійна підготовка.

The extremely fast pace of digital informatization and globalization of modern society has a significant impact on the professional activity of specialists in all fields. Therefore, in our article, we decided to focus specifically on the influence of information technologies on the training of future teachers. In the modern global space, digital technologies are the most dynamic sphere in terms of both their own development and the development of society as a whole. Yes, the number of mobile connections far exceeds the number of inhabitants in the world, and the number of people who have the opportunity to use a mobile phone exceeds the number of people who can meet basic basic needs. The modern world is increasingly characterized by the dynamics of transformations, the results of which are ahead of reality: what was planned yesterday as an innovative project, now appears as something that needs modernization, improvement and further development. Transformational processes affect not only the sphere of technologies in production, but also the problem of organizing thinking activities. Today's education and higher education, in particular, face the task of raising a person who can think, easily express his thoughts, think succinctly, quickly apply knowledge in changed conditions, and therefore the problem of finding effective ways of developing logical thinking of an individual arises. Information and digital competence of future teachers is extremely important during distance learning. As learning takes place in an online environment, teachers need to be able to effectively use digital technologies and tools, and to find, evaluate and use information from a variety of sources. Information competence is an integrative education that reflects an individual's ability to determine information needs, search for information and effectively work with it in all its forms and presentations, both in traditional, printed form and in electronic form; ability to work with computer equipment and multimedia technologies, skills to apply them in professional activities and everyday life.

Key words: education, distance learning, digital education, professional training.

УДК 338

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/67.2.54>

Котляренко С.В.,

канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри методики викладання української мови та літератури
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова,
доцент
Навчально-наукового інституту
Київського національного університету
культури і мистецтв

Актуальність проблеми не дає можливості сумніватися, що на даному етапі життя людини у світі (в умовах пандемії та карантину, збройної агресії росії проти України) надзвичайно гостро постала нагальна проблема: використання цифрових засобів у освітньому процесі, а саме в дистанційному навчанні. Ось вже який рік перебуваємо заручниками ситуації. І в цей непростий період допомоги в процесі навчання може використання цифрових засобів навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Надзвичайно швидкі темпи цифрової інформатизації та глобалізації сучасного суспільства значною мірою впливають на професійну діяльність фахівців усіх галузей. Тому в статті зосереджено увагу на вплив інформаційних технологій на підготовку майбутніх педагогів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інформаційно-цифрова компетентність, як і інші ключові компетентності не має єдиного

визначення, а ґрунтується значною мірою на власне розуміння саме значення цієї компетенції. О. Жерновникова характеризує її як універсальні способи передання, отримання, пошуку, обробки, надання, узагальнення, систематизації, перетворення інформації в знання [4, с. 223].

Нині значно зростає низка вітчизняних і зарубіжних наукових досліджень з проблем дистанційного навчання. Особливості організації дистанційного навчання широко висвітлено в працях І. Богданової, В. Бикова, Ю. Жука, В. Кухаренка, Л. Романишиної, Г. Козлакова, І. Козубовської, В. Олійника, Є. Полат, А. Хуторського та інш. Поняття дистанційне навчання (Distance Learning, Distance Education) трактується науковцями як особлива форма організації освітнього процесу, що ґрунтується на самостійній роботі на відстані. В положенні про дистанційне навчання зазначається, що дистанційне навчання є індивідуалізованим процесом передання і засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за умови опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчання у спеціалізованому середовищі, створеному на основі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [2]. Першою цікавила думка академіка В. Бикова, який зазначає, що дистанційне навчання – це форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально (тобто, на відстані, яка не дає можливості і не передбачає безпосередню навчальну взаємодію учасників віч-на-віч, інакше, коли учасники територіально знаходяться поза меж можливої безпосередньої навчальної взаємодії і коли у процесі навчання їх особиста присутність у певних навчальних приміщеннях навчального закладу не є обов'язковою)» [2, с. 23].

Метою нашої статті є дослідження сутності євроінтеграційних процесів та компетентностей освітньої сфери, основні перешкоди та перспективи досягнення.

Виклад основного матеріалу. Через стрімкий розвиток євроінтеграційних процесів у нашій країні, чимало завдань покладено на освітню сферу. Перед освітою нині і перед вищою освітою, зокрема, постало завдання виховати особистість, яка вміє мислити, легко висловлювати свої думки, лаконічно розмірковувати, швидко застосовувати знання у змінених умовах, а тому постає проблема пошуку ефективних шляхів розвитку логічного мислення особистості [1, с. 8–11].

Отже, широкий спектр чинників, що впливають на характер та інтенсивність процесів цифровізації в суспільстві, визначають і різні шляхи

їх розвитку. Одним з них є розширення освітнього простору. Сучасні цифрові технології (онлайн-навчання, BigData, мережні практики, штучний інтелект, телемедицина, чат-боти тощо) суттєво змінили його структуру [8]. Віртуалізація освіти сприяє практичній реалізації одного зі смислів поняття «digital» – дискретності, «розірваності». Освіта вже не є обмеженою стінами університетів, коледжів і шкіл, межами регіонів і навіть держав. Причин тому є декілька. Так, не завжди роботодавців задовольняє якість підготовки випускників освітніх установ, а зміст освітніх програм не повною мірою корелює із запитами ринку праці. Із зростанням актуальності цифрових знань і вмій ця асинхронність очікувань роботодавців і випускників зростає. Фактично, прийнявши на роботу дипломованого фахівця, роботодавець змушений його перенавчати. На великих підприємствах усе частіше трапляються практики створення власних центрів підвищення кваліфікації та додаткової освіти, корпоративних закладів освіти.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології постійно вдосконалюють систему вищої освіти і мають такі особливості: забезпечують доступ до різноманітних джерел інформації та освітні ресурси, включаючи книги, підручники, монографії тощо; в такому навчальному процесі учень виступає як суб'єкт навчання, а вчитель виконує лише функцію помічника, який не повністю визначає зміст навчання; можливість отримати знання, уміння та навички через проблемне та дослідницьке навчання; основні принципи сучасного навчання – практичність, тісний зв'язок із життям і процесами в суспільстві; покращує спілкування між студентами, викладачами та вищими навчальними закладами; діє як надійна вимірвальна та ієрархічна система, що дає можливість чітко визначити місце студента, викладача в університет; постійне вдосконалення через зворотній зв'язок; здатність підтримувати безперервний процес самонавчання та вдосконалення студентів у будь-який час; дає змогу поширювати нові ідеї в сфері освіти; сприяє розвитку освіти на селі; забезпечує доступ до освітніх ресурсів для студентів, які не можуть цього зробити в навчальний час; надає освітні послуги за нижчою ціною онлайн; допомагає викладачам у проведенні іспитів та забезпеченні курсовими матеріалами; забезпечує студентів з різними можливостями вивчення мов; університети пропонують велику кількість власних онлайн-курсів, які значно підвищують їхній рейтинг. Дистанційна освіта поступово замінює заочне навчання. Студенти масово обирають навчання онлайн [11].

Висновки. В умовах протистояння освітнім, соціальним та економічним викликам сучасна

дійсність актуалізує необхідність цифрової трансформації всіх життєвих сфер людської діяльності. Цифрові пристрої та мобільні технології є невід'ємними атрибутами сучасного учня, тому майбутні вчителі гуманітарних дисциплін із метою ефективного здійснення професійної діяльності повинні мати знання про можливості комп'ютерної техніки та мобільних пристроїв, розуміти роль цифрового освітнього середовища, уміти аналізувати інформацію, проєктувати та створювати власне освітнє середовище, працювати в мережних педагогічних спільнотах, здійснювати підвищення кваліфікації шляхом самоосвіти на онлайн-курсах.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Баглаєва Н. Розвиток логічних умінь дитини. Дошкільне виховання, 2000. № 10. С. 8–11.
2. Биков В. Ю. Технологія створення дистанційного курсу : навч. посіб. Київ. : Міленіум, 2008. 324 с.
3. Вдовиченко Ю.В. Цифрові технології як основа та рушійна сила розвитку сучасної глобальної економіки. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/1_2018/17.pdf. (дата звернення: 22.10.2023)
4. Жерновникова О. А. Психологічний аспект реалізації дистанційних освітніх технологій у навчальний процес майбутніх учителів математики. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Бердянськ, 2017. Вип. 2. С. 219–225.
5. Овчарук О. Цифрова компетентність учителя: міжнародні тенденції та рамки. Нова педагогічна думка. 2019. № 4 (100). С. 52–55.
6. Прима В., Байдацька С., Боровик К. Сучасні тенденції навчання іноземної мови фахівців сфери туризму. Актуальні питання гуманітарних наук, 2023. С. 240–246. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-3-37> Дата звернення: 24.10.2023.
7. Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. семінару, м. Київ, 28 лютого 2018 р. / за заг. ред. О.Е. Коневщинської, О.В. Овчарук. Київ : Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2018.
8. Bakai, Y., Nanivska, L., Semenets, O., Hetman, Y., & Pryma, V. The efficiency of language teaching through integration in future philologists' foreign language competence formation. Amazonia Investiga, 2023. 12(61), 297–306. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.61.01.30> Дата звернення: 24.10.2023.
9. Ferrari A. Digital Competence in Practice. An Analysis of Frameworks. Luxemburg : IPTS-JRC, 2011. URL: <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC68116.pdf>.
10. Quality education and competencies for life / Workshop 3. Background Paper. 2004. Дата звернення: 24.10.2023.
11. Information and communication technologies in education (2017). Retrieved October 10, from the World Wide Web: <http://iite.unesco.org/pics/publications/ru/files/3214728.pdf>